

Stratejik Girişimcilik ve Bilgi Yönetimi Performansı Arasındaki İlişki: Bilişim 500 Şirketlerinde Bir Araştırma¹

The Relationship Between Strategic Entrepreneurship and Knowledge Management Performance: A Research on Top 500 Information Companies

İbrahim TÜRKMEN, Uşak Üniversitesi, Türkiye, ibrahim.turkmen@usak.edu.tr
Hüseyin YILMAZ, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye, huseyin.yilmaz@adu.edu.tr

Öz: Rekabet ve değişimin hızını artıran temel unsur bilgidir. Bu nedenle başarılı olmak isteyen işletmelerin, bilgi yönetimi performansını ve etkileyen faktörleri belirlemesi gerekmektedir. Bilginin dinamik hale getirdiği ekonomik ortamda başarılı olmak isteyen işletmeler, sınırlı olan kaynaklarını kullanarak fırsatlar yaratma ve bu fırsatları rekabet avantajına dönüştürme davranışlarını bütünleştirmek zorundadırlar. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren girişimcilik ve stratejik yönetimin ortak çalışma alanlarının bütünleştirilmesi, stratejik girişimcilik olarak kavramsallaştırılmıştır. Bu araştırmada stratejik girişimcilik uygulamalarının bilgi yönetimi performansına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Verilerin toplanmasında, Kimuli (2011) tarafından geliştirilen stratejik girişimcilik ölçeği ve Orr ve Persson (2003) ve Shannak (2009) tarafından belirlenmiş olan bilgi yönetimi performansı göstergelerine dayanılarak hazırlanan ölçek kullanılmıştır. Araştırma Bilişim 500 şirketlerinde yapılmış olup, 154 yöneticiye ulaşılmıştır. Verilerin analizinde, IBM SPSS Statistics 22.0 ve IBM.SPSS.Amos.v22 paket programları kullanılmış, sırasıyla; faktör, güvenilirlik, korelasyon ve regresyon analizleri yapılmıştır. Araştırma sonucunda, genel olarak stratejik girişimcilik uygulamalarının bilgi yönetim performansını artırdığı ve alt boyutlar içerisinde en büyük katkı sağlayanın ise, girişimci zihniyet olduğu bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Bilgi Yönetimi, Bilgi Yönetimi Performansı, Girişimcilik, Stratejik Yönetim, Stratejik Girişimcilik

Abstract: The key factor which increases the rate of competition and change is knowledge. For that reason, the businesses which desire to be successful need to determine the knowledge management performance and the affecting factors. In a dynamic economic environment by knowledge, the businesses which would like to be successful have to integrate their behaviors to create opportunities and change these opportunities into competition advantage using their limited resources. Especially from 2000's the integration of entrepreneurship and strategic management areas has been conceptualized as strategic entrepreneurship. In this study it is aimed to determine the effect of strategic entrepreneurship practices on knowledge management performance. The scale prepared by basing on strategic entrepreneurship scale developed by Kimuli (2011) and the knowledge management performance indicators identified by Orr and Persson (2003) and Shannak (2009) were used in data collection. The study was conducted in Informatics 500 companies and 154 managers were reached. In data analysis IBM SPSS Statistics 22.0 and IBM.SPSS.Amos.v22 package programmes were used and respectively, factor, reliability, correlation and regression analyses were prepared. As a result of the study, it was found out that strategic entrepreneurship practices increased the knowledge management performance and entrepreneurial mindset had the highest contribution within the sub-dimensions.

Keywords: Knowledge Management, Knowledge Management Performance, Entrepreneurship, Strategic Management, Strategic Entrepreneurship

1. Giriş

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de işletmelerin ömrü kısalmaktadır. İşletmelerin yaşam süreleri ile ilgili Capital dergisinin yaptığı araştırmaya göre; Türkiye'de işletmelerin %80'i ilk 5 yıl, %96'sı ilk 10 yıl içerisinde kapanmaktadır. Kurulan işletmelerin sadece %4'ü 10 yıldan daha uzun yaşamaktadır (Fırat 2007). Bu duruma ilişkin çeşitli nedenler sayılmakla birlikte temel neden olarak, değişime ve değişimin hızına uyum sağlayamamak olduğu söylenebilir. Zira değişime uyum sağlayamayan işletmeler için entropi kaçınılmaz son olmaktadır. Değişimin her zaman var olduğu ve yaşamın her alanını etkilediği bilinen bir gerçektir. Ancak son dönemlerde değişimin hızı ve etkisi hiç olmadığı kadar artmıştır. Günümüzde insanlık tarihi boyunca yaşanan değişimden daha fazla değişim birkaç yıl gibi kısa bir sürede yaşanmaktadır. Değişimin; bu kadar hızlı ve etkili olmasının temel nedeni olan bilgi, değişime uyum sağlamanın da temel anahtarları olarak kabul edilmektedir.

Bilgi dünyamızı yapısal bir dönüşüm sürecine sokmuştur (Sekman 2012: 129). Sermayenin egemen olduğu toplumdaki bilginin egemen olduğu bir topluma dönüşmekteyiz (Erkan 1998: 118). Bilgi toplumu olarak adlandırılan günümüz ekonomik düzenin en önemli özelliği, bilgiden yararlanarak değer elde edebilme yeteneği olmuştur (Gold vd., 2001: 189). Dolayısıyla bilgi, işletmelerin gelecekte değer yaratacak fırsatların yaratılmasının ve rekabet üstünlüğü sağlanmasının başlıca gücü olmuştur ve olmaya devam edecektir. Bir diğer ifade ile ekonomi giderek bilgiye dayalı hale gelmektedir. Bu nedenle işletmeler, bilgi yönetimi performanslarını arttırmaya çalışmaktadır. Günümüzde işletmelerin bilgi yönetimi performansını etkileyen çeşitli kavramlar tanımlanmakta olup, bu kavramlardan biri de stratejik girişimciliktir. Küresel rekabet ortamında başarılı olmak isteyen işletmeler, sahip oldukları sınırlı kaynaklarıyla fırsatlar yaratmak ve bu fırsatları rekabet avantajına çevirmek zorundadır. Fırsat arama ve rekabet avantajı sağlamanın eş zamanlı

¹ Bu çalışma, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı'nda Doç. Dr. Hüseyin YILMAZ danışmanlığında İbrahim TÜRKMEN tarafından tamamlanan "Stratejik girişimciliğinin bilgi yönetim performansı üzerine etkisi: Bilişim 500 şirketlerinde bir araştırma" adlı Yüksek Lisans Tezinden türetilmiştir.

olma zorunluluğu, birbirinden ayrı olarak gelişmekte olan girişimcilik ve stratejik yönetim alanlarının 2000'li yıllardan itibaren bütünleştirilmesine neden olmuştur. Bu iki alanın entegrasyonu, stratejik girişimcilik olarak adlandırılmıştır.

Stratejik girişimcilik, girişimcilik ve stratejik yönetimin ortak çalışma alanları olan; inovasyon, network, uluslararasılaşma, örgütsel öğrenme, büyüme, üst yönetim ve yönetişimin dengeli bir şekilde bütünleştirilmesi ile ortaya çıkmış yeni bir iş kavramıdır. Stratejik girişimciliğin özünü oluşturan bu altı ortak alan, girişimcilik açısından, yeni fırsatlar yaratmakta ve stratejik yönetim açısından sürdürülebilir rekabet avantajı kazandırmaktadır (Luke 2009: 31). Stratejik girişimcilik, özünü oluşturan alanlar itibarıyla, bilgi yönetimi uygulamaları ile karşılıklı etkileşim içerisinde. Bu karşılıklı etkileşim nedeniyle bilgi yönetimi ile stratejik girişimcilik arasındaki ilişki açık bir şekilde oluşturulursa, bilgi yönetim sistemleri işletmelere uzun süreli ve kalıcı rekabet avantajı sağlayacaktır.

Araştırmada; bilişim sektöründe stratejik girişimcilik uygulamalarının, bilgi yönetimi performansı üzerindeki etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Uygulama, bilişim sektöründe faaliyet gösteren ve BThaber Yayıncılık ve Etkinlik Hizmetleri A.Ş. tarafından net satış gelirlerine göre yapılan, 2014 yılı Türkiye Bilişim Sektörü ilk 500 Şirketleri araştırmasında sıralamaya giren şirketlerde yapılmıştır. Araştırmada şirketlerin üst düzey yöneticilerinin stratejik girişimcilik uygulamalarına ve bilgi yönetimi performansı ölçülmesine dair görüşlerine başvurulmuştur. Veriler, IBM SPSS Statistics 22.0 ve IBM.SPSS.Amos.v22 istatistik programında analiz edilip yorumlanmıştır.

2. Stratejik Girişimcilik

Günümüzde giderek artan ve sertleşen rekabet, işletmelerin paydaşları için değer yaratma ve amaçlarına ulaşma yollarını değiştirmek ve geliştirmek durumunda bırakmıştır (Hitt vd., 2011: 69). Bu değişim ve gelişim ihtiyacı, işletmelerin sahip oldukları sınırlı kaynaklarını ve becerilerini kullanırken, bugünün rekabetçi avantajlarını kullanmak için gerekli faaliyetleri yapmak ve firmanın gelecekteki rekabet avantajı sağlayacak yenilikleri bugünden keşfetmek arasında bir karar vermeye zorlamaktadır (Ireland ve Webb, 2007: 50). Söz konusu zorlukların çözümü için girişimcilik fırsatlar yaratarak, stratejik yönetim ise bu fırsatları rekabet avantajına çevirerek katkı yapmaktadır. Dolayısıyla girişimci ve stratejik bakış açısı entegre edilmelidir. Bu entegrasyon, stratejik girişimcilik olarak adlandırılmaktadır (Hitt vd., 2001: 480). Stratejik girişimcilik, işletmelerin bugün sahip olduğu rekabet avantajını kullanmasının yanısıra gelecekte rekabet avantajı sağlayacak fırsatların keşfedilmesi için işletmenin gösterdiği çaba olarak tanımlanabilir (Ireland ve Webb, 2007: 50). Başka bir ifadeyle stratejik girişimcilik, yüksek performans elde etmek isteyen işletmelerin fırsat ve rekabet avantajı arama eylemlerini eş zamanlı olarak yapmasıdır (Ketchen vd., 2007: 371).

Stratejik girişimcilik, girişimci eylemlerin stratejik bir bakış açısıyla meydana getirilmesidir. Başka bir ifadeyle, stratejik girişimcilik; işletmelerde zenginlik yaratmak ve değer üretmek için fırsatları belirleme ve kullanma süreci boyunca strateji disiplininin faydalanılmasıdır. Bu anlamda stratejik girişimciliğin amacı, paydaşlar için maksimum refah yaratan sürdürülebilir rekabet avantajı yaratmaktır (Hitt vd., 2001: 13). Küresel ekonomide inovasyonun zorunlu hale gelmesi, büyüme için girişimciliğin gerekliliği, hayatta kalma ve sürdürülebilirlik için stratejik yönetimin katkısı, stratejik girişimciliğin benimsenmesini sağlamıştır (Hitt vd., 2011: 71). Sağladığı faydalar nedeniyle stratejik girişimciliği uygulayan işletmelerin sayısı ve akademik araştırmaların arttığı gözlenmektedir (Ireland ve Webb, 2007: 50).

Stratejik girişimciliğin tarihi kökeni işletme, yönetim ve organizasyon, stratejik yönetim ile birlikte ekonomi, psikoloji ve sosyoloji gibi farklı disiplinlere dayanmaktadır (Ireland vd., 2003: 966, Hitt vd., 2011: 57). Strategic Management Journal'ın 2001 yılında özel sayı ayırması ile stratejik girişimciliğin çalışma alanı olarak başlangıcı kabul edilmektedir (Rensburg, 2013: 16). Oldukça yeni bir alan olan stratejik girişimcilik, modelleme evresindedir ve uygulamaya yönelik çalışmalarda eksiklikler bulunmaktadır (Altuntaş, 2010: 162). Stratejik girişimcilik ile ilgili önerilen ilk model; Ireland, Hitt ve Sirmon (2003) tarafından geliştirilmiştir. Söz konusu model dört boyutlu olup, modelde önerilen boyutlar; girişimci zihniyet, girişimci liderlik, girişimci odaklı kültür ve kaynakların stratejik yönetimidir.

Stratejik girişimciliğin boyutlarından ilki girişimci zihniyettir. Bu boyutun ilk olarak değerlendirilmesi, stratejik girişimciliğin uygulanabilmesi için öncelikle yöneticilerin uygun bir zihniyete sahip olmaları gerekmesinden kaynaklanmaktadır. İşletme düzeyinde kararların alınması, fırsatların keşfedilmesi ve fırsatların rekabet avantajına dönüştürülmesi girişimci bir zihniyet tarafından etkilenmektedir (Webb vd., 2010: 69). Girişimci zihniyete sahip olan çalışanlar, görevi, pozisyonu ne olursa olsun, her türlü sorunu, fırsata; bu fırsatı da avantaja çevirmenin anahtarındır (Seelig, 2013: 14). Dolayısıyla girişimci zihniyetin zenginlik yaratma potansiyeli, girişimci bir çerçevede stratejik bir şekilde uygulandığında artmaktadır (Ireland vd., 2003: 967-969). Bu nedenle stratejik girişimciliğin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için; işletmeler yöneticileri ve çalışanları arasında, girişimci bir zihniyet geliştirmelidir (Djordjevic, 2013: 160).

Önerilen modelde ikinci boyut, girişimci liderliktir. Girişimci liderler kendi eylemlerini ve çalışanların üzerindeki etkisini kullanarak fırsatların yaratılmasına ve kullanılmasına olanak sağlamaktadır (Renko vd., 2015: 55). Ayrıca işletmelerde girişimci zihniyetin oluşturulması girişimci liderliği gerekli kılmaktadır. Bu gereklilik girişimci liderlik uygulamalarının çalışanlara girişimci zihniyetin kazandırılmasında ve fırsatların keşfedilmesi sürecinde güven aşılmasından kaynaklanmaktadır (Öncer, 2016: 263).

Modelin üçüncü boyutu olan girişimci kültür; girişimci liderlik ve girişimci zihniyete sahip olan çalışanların varlığı ile ortaya çıkmaktadır. Örgüt kültürü, örgüt genelinde paylaşılan değerler ve inançlar kümesi olarak tanımlanmakta ve bir işletmenin girişimcilik özelliklerini ve faaliyetlerini etkilemektedir (Ireland ve Webb, 2007: 54). Bu nedenle, girişimci

odaklı bir kültür; örgütün hayatta kalmasını ve sürdürülebilir başarı sağlamasında etkin bir rol oynamaktadır (Şeşen, 2014: 623).

Stratejik girişimcilik, işletmelerde fırsatların yaratılabilmesi için girişimci zihniyete sahip liderler ve çalışanların etkisiyle girişimciliği destekleyen bir kültürün oluşturulması ve sınırlı olan işletme kaynaklarının stratejik yönetimi ile rekabet üstünlüğünün sağlanmasıdır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere stratejik girişimciliğin dördüncü boyutunu kaynakların stratejik yönetimi oluşturmaktadır. Stratejik girişimciliğin son boyutunu oluşturan, kaynakların stratejik yönetimi; stratejilerin işletmelerin sahip olduğu sınırlı kaynaklarına bağlı olarak hazırlanması gerektiğini ileri sürmektedir (Ülgen ve Mirze, 2013: 76). Başka bir deyişle, kaynakların stratejik yönetimi; kaynakların elde edilmesi mevcut kaynakların değerlendirilmesi ve çevre ile ilişkilerin başarılı bir şekilde yürütülmesi ile pazardaki pozisyonun geliştirilmesini kapsamaktadır. İşletmeler pazardaki pozisyonunu koruyabilmesi ve geliştirebilmesi için, rakiplerinin kolaylıkla elde edemeyeceği ve taklit edemeyeceği kaynaklara sahip olması gerekmektedir (Kimuli, 2011: 23). Ayrıca işletmelere rekabet avantajı kazandıran önemli bir unsur da rakiplerinden farklı stratejilere sahip olmasıdır (Barney, 1991: 102). Dolayısıyla, rekabetçi avantaj sağlaması için kaynakların; değerli olması, nadir bulunması, kopyalanmasının zor olması ve ikamesinin olmaması koşullarını sağlaması gerekmektedir (Melville vd., 2004: 291).

3. Bilgi Yönetimi Performansı

Günümüzde yaşanan bilgi ve iletişim çağı, herşeyi çok hızlı bir şekilde kopyalanabilir ve taklit edilebilir duruma getirmiştir (Tiwana, 2003: 120). Bu durum, işletmelerin sahip olduğu rekabet avantajının süresini kısaltmıştır. İşletmeler rakabet avantajlarını ve daha da önemlisi; varlığını sürdürebilmesi için müşterilerine sunduğu her ürüne bilgiyi dahil etmek zorundadır (Orr ve Persson, 2003). Çünkü bilgi; kolayca kopyalanamayan ve taklit edilemeyen ürünler için en önemli kaynak haline gelmiştir (Nonaka, 1999: 30). Öte yandan üretimde; sermaye, emek ve doğal kaynaklar birbirini ikame edebilirken, bilgiyi ikame etmek mümkün değildir (Toffler ve Toffler, 1994: 40). Bilginin bu özelliği, günümüz üretim yapısında köklü bir dönüşüm sürecine neden olmuştur. Bu dönüşüm ile tarım ve sanayi toplumunda egemen olan sermaye, günümüzde yerini bilgiye bırakmıştır (Erkan, 1998: 118).

Bilginin sağladığı faydalar nedeniyle; bilginin kullanımına yönelik yapılan çalışmalar ve uygulamalar hızla artmaktadır. Ancak bilgi, Türkçe’de veri ve enformasyon yerine de kullanıldığı için bir anlam kargaşası yaşanmaktadır (Öğüt, 2012: 7). Bilgi, veri ve enformasyondan farklıdır ve bilginin ne olduğunun doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için veri ve enformasyon referans alınmalıdır. Veri, işlemler ile ilgili tutulmuş kayıtlardır (Davenport & Prusak, 2001: 21). Doğru ve düzenli veriler bilginin hammaddesi olması nedeniyle çok önemlidir (Ok, 2012: 20). Verilerin kullanılma amacına yönelik organize edilmesi, enformasyondur (Yalçınkaya, 2012: 38). Enformasyon, mevcut durumu ifade etmektedir (Müderrişoğlu, 2012: 15). Veri ve enformasyonda bireyin kendi görüş ve düşüncelerini içermediği için neseldir ve herkes tarafından gerçekleştirilebilir bir özellik arz etmektedir. Hiyerarşik olarak işlemlerin kaydedilmesi veriyi, verilerin amaçlı olarak düzenlenmesi enformasyonu, enformasyonun ihtiyaç doğrultusunda analiz edilerek yorumlanması bilgiyi meydana getirmektedir (Sağsan ve Yücel, 2010: 17). Bilgi, bireylerin eğitim, tecrübe, kültür, kişilik vb. faktörlerin sonucunda oluşan ve veri ve enformasyonu kullanılabilir hale getiren şey olarak tanımlanabilir (Beijerse, 2000: 164). Bilginin oluşmasında, insan faktörünün rolü bilgiye daha karmaşık ve değişken bir yapı kazandırmaktadır. Bir enformasyondan her bir birey farklı bilgilere ulaşabilmektedir (Eskiler, 2009: 8). Bilgi bireyin zihninde oluştuğu için öncelikle bireyseldir ve örtük bilgi olarak adlandırılmaktadır. Örtük bilginin uygulanmasıyla açık bilgi meydana gelmektedir (Özdemir, 2006: 15). Örtülü bilginin açık hale dönüştürülmesi ve örgüt bilgisi haline getirmenin yolu, bilgi paylaşılmasını destekleyecek örgüt kültürünün ve bilginin örgüt geneline yayılmasını sağlayacak bilgi yönetim sisteminin oluşturulmasından geçmektedir (Yeniçeri ve İnce, 2005: 42).

Bilgi yönetimi, iki farklı yaklaşım ile tanımlanabilmektedir. Bu tanımlardan ilki; bilgiye ve bilgi yönetim sürecine katkı yapan faktörleri üretken hale getirilmesidir (Beijerse, 2000: 165). İkinci tanım ise; bilginin rekabet avantajı yaratacak şekilde üretilmesi, elde edilmesi, yerleştirilmesi, paylaşılması, kullanılması ve değerlendirilerek sürekli güncellenmesidir (Müderrişoğlu, 2012: 26). Bu tanımlardan ilki bilgi yönetiminin altyapısına vurgu yaparken, ikinci tanım bilgi yönetimi sürecini öne çıkarmaktadır. Bilgi yönetiminin altyapısını; entelektüel sermaye, teknoloji, örgüt kültürü ve örgütsel yapı oluşturmaktadır. Bilgi yönetimi süreci ise; bilgiyi edinme, dönüştürme, tasnif etme, paylaşma, koruma, kullanma ve değerlendirme aşamalarından oluşmaktadır (Gold vd., 2001: 190, Zaim, 2005: 294, Lee ve Lee, 2007: 37-38, Koza, 2008: 130, Zaim, 2010: 62, Schiuma, 2012: 518).

İşletmelerin bilgi yönetimi performanslarını sürekli bir şekilde yükseltebilmeleri, etkili bir bilgi yönetimi altyapısına sahip olmalarına bağlıdır (Baykam, 2010: 18). Bilgi yönetimi altyapısını oluşturan entelektüel sermaye, teknoloji, kültür ve örgütsel yapı aynı zamanda bilgi yönetimi süreçlerinin başarısını da desteklemektedir (Zaim, 2010: 62). Entelektüel sermayeyi; insan, yapısal ve müşteri sermayesi olarak üç farklı başlık altında değerlendirmek mümkündür. Bir işletmede; çalışanların bilgi ve yetenekleri, insan sermayesini; çalışanların dışındaki tüm bilgi kaynakları, yapısal sermayeyi ve işletmenin müşterileriyle ilişkilerden elde ettiği bilgi ise müşteri sermayesini oluşturmaktadır (Zaim, 2005: 295). Bilgi yönetimi altyapısını oluşturan ikinci unsur olan teknoloji, bilgiyi elde etme ve ulaşma olanaklarını artırmasının yanı sıra bilgi paylaşımının ve aktarımının daha hızlı gerçekleştirilmesini sağlamaktadır (Davenport & Prusak, 2001: 177). Ayrıca enformasyon teknolojisi iş yapış şekillerinin kolaylaştırılmasına, verimliliğin artırılmasına ve maliyetlerin azaltılmasına katkı yapmaktadır (O'dell, Jr., & Essaides, 2003: 112). Bilgi yönetimi altyapısını oluşturan bir diğer unsur örgüt kültürüdür. İşletmelerde bilgi yönetimi altyapısının oluşturulması, bilgi yönetimi sürecinin her aşamasında örgütte hakim

olan kültürün etkisi bulunmaktadır (Barutçugil, 2002: 127). Başka bir deyişle bilgi yönetiminin başarıya ulaşabilmesi değişime ve gelişime açık, bilgi üretimine ve paylaşımına teşvik eden bir örgüt kültürünün oluşturulması gerekmektedir (Uzun, 2006: 44). Bilgi yönetimi altyapısını oluşturan son unsur ise örgütsel yapıdır. Günümüzde bilgi, organizasyon yapılarını geleneksel, hiyerarşik ve merkezîyetçi yapıdan; katılımcı anlayışın benimsendiği, hiyerarşinin azaldığı, yatay organizasyon yapılarına dönüştürmüştür (Öğüt, 2012: 85-87).

İşletmelerin bilgi yönetimi süreçlerinin etkinliği, bilgi yönetim performansının belirleyicilerindedir. Bilgi yönetimi; süreklilik arz eden ve dört boyuttan oluşan bir süreçtir. Bilgi yönetimi süreci; bilginin, üretilmesi ve geliştirilmesi, tasnif edilmesi ve saklanması, transfer edilmesi ve paylaşılması, kullanılması ve değerlendirilmesi boyutlarından oluşmaktadır (Koza, 2008: 130). Bilgi yönetimi süreci, bilginin üretilmesi ve geliştirilmesi ile başlanmaktadır (Sağsan ve Yücel, 2010: 28). Her başlangıç evresi gibi, bilgi üretimi ve geliştirilmesi çok karmaşık ve en az yapılandırılmış olan süreçtir (Uzun, 2006: 50). İşletmeler bilgiyi; keşfetme, üretme, alternatif üretme, taklit etme, kıyaslama, satın alma ve dış kaynak kullanma gibi çeşitli yollarla elde edebilmektedir. Ancak işletme için fark yaratan bilgi, işletmelerin kendi imkanlarıyla ürettiğidir (Koza, 2008: 131-134). Elde edilen, üretilen ve geliştirilen bilginin; türüne, amacına, yapısına uygun olarak tasnif edilmesi ve saklanması gerekmektedir (Sağsan ve Yücel, 2010: 29). Tasnif ve saklamadaki amaç, bilgiyi belli bir biçime kavuşturmak, ihtiyacı olan herkesin erişilebilmesini sağlamak, bilgiyi korumak ve bilgiyi kullanılabilir hale getirmektir (Davenport ve Prusak, 2001: 105). Bu süreçte bilgi; örtük bilgiden açık bilgiye dönüşerek, paylaşımına açık organizasyon bilgisi haline gelmektedir (Zaim, 2005: 295-296). Bilgi yönetiminde, takip eden süreç; transfer edilmesi ve paylaşılmasıdır. Bilgi, paylaşıldıkça çoğalması ve yararlı hale gelmesi nedeniyle diğer tüm kaynaklardan farklıdır. Bilgi ancak ihtiyaç duyanların ulaşabildiğinde, önemli bir işletme varlığı haline gelmektedir (Davenport & Prusak, 2001: 42). Damarlarımızda dolaşan oksijenin hayatımızın devamı için ne kadar önemli ise bir örgüt için bilginin paylaşılması da o kadar önemlidir. Çünkü bilginin paylaşılması, alınan kararların ve yapılan faaliyetlerin hızını, doğruluğunu ve objektifliğini artırmaktadır (Çalkavur, 2013: 93). Tamamlanan, önceki üç sürecin amacı, son süreç olan bilginin kullanılmasına ve değerlendirilmesine zemin hazırlamaktadır. Bu yüzden bilgi, ancak kullanıldığı ve performansının değerlendirilerek sürekli güncellendiği zaman değer yaratacaktır (Sağsan ve Yücel, 2010: 29). Bilgi yönetimi altyapısı, süreci ve uygulamalarının performansının değerlendirilmesi, sağlanan faydaların artırılması ve eksikliklerin giderilmesi açısından önemlidir. (Dilber, 2008: 48).

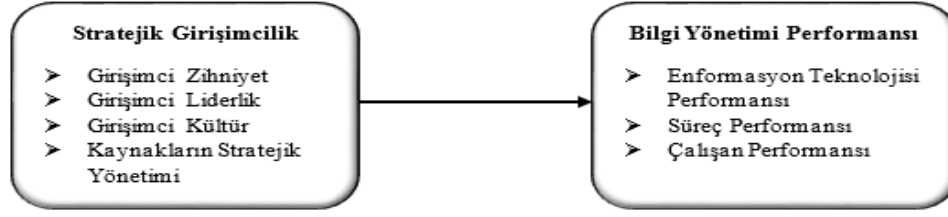
Bilgi yönetimi performansı ile ilgili yapılan araştırmalar, işletmelerin bilgi yönetimi altyapı unsurlarının ve bilgi yönetimi sürecinin iyileştirilmesinin bilgi yönetimi performansını artıracaklarını göstermektedir (Gold, vd., 2001, Zaim, 2005, Lee ve Lee, 2007, Mills & Smith, 2011). Bilgi yönetimi performansının ölçülmesine yönelik çalışmalarda, performans göstergesi olarak kullanılan unsurlar; süreç, insan ve enformasyon teknolojisi başlıkları altında toplanmaktadır (Orr & Persson, 2003: 49; Shannak (2009)). Süreç performansının değerlendirme kriteri; tüm proje ve çalışma prosedürlerini kolaylaştırıp kolaylaştırmadığıdır. Bu anlamda süreç performansı olarak kategorize edilmiş olan performans göstergeleri; müşteri sayısı, müşterilere ayrılan zaman, müşteriye cevap verme süresi, müşteri memnuniyeti, çalışanların iş yapış kolaylığı, üretim sürecinin etkinliği gibi faktörleri kapsamaktadır. Çalışan kategorisindeki performans göstergeleri çalışanların tutumlarının yanı sıra bilgi paylaşım etkinliklerine katılımı da içermektedir. Ayrıca, çalışanların uzmanlığını, performansını, memnuniyetini ve katılımını artırıp artırmadığı ve işten ayrılmaları azaltıp azaltmadığı gibi göstergelerle çalışan performansı değerlendirilmelidir (Orr & Persson, 2003, Shannak, 2009). Enformasyon teknolojisi kategorisindeki performans göstergeleri ise siteye erişim sayısı, aranan bilgiye ulaşım ve paylaşımın kolaylaştırması, içerik bakımından kullanıcının ihtiyacını karşılaması bu kategoriye ait örneklerdir (Davenport & Prusak, 2001: 43). Araştırmamızda bilgi yönetim performansı; Orr ve Persson (2003) ve Shannak (2009) tarafından süreç, çalışan ve enformasyon teknolojisi performansı göstergelerine bağlı kalınarak üç boyutlu bir yapı olarak değerlendirilmiştir.

4. Yöntem

4.1. Araştırma Modeli ve Örneklem

Stratejik girişimcilik, yabancı literatürde son 15 yıldır yoğun olarak çalışılmasına rağmen ülkemizde yeterince araştırılmamış yeni bir iş kavramıdır. Araştırmamız henüz modelleme aşamasında olduğu kabul edilen stratejik girişimcilik ile ilgili uygulama olması nedeniyle özgün bir nitelik taşımaktadır. Ekonominin giderek bilgiye dayalı hale gelmesi bilgi yönetiminin dolayısıyla bilgi yönetim performansının ölçülmesinin önemini artırmıştır.

Stratejik girişimciliğin bilgi yönetimi performansı üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılan bu araştırmanın modeli, Şekil 1' de sunulmuştur.



Şekil 1. Araştırma Modeli

Türkiye’de ve Dünya’da bilişim sektörünün önemi gittikçe artmaktadır. Bilişim sektörüne yönelik net satış gelirlerine göre 2014 yılında BThaber Yayıncılık ve Etkinlik Hizmetleri A.Ş tarafından “Bilişim 500 Araştırması” yapılmıştır. İlk 500’de yer alan bilişim şirketlerin şehirlere göre dağılımı: İstanbul:353, Ankara:78, İzmir: 23, Bursa: 8, Kocaeli: 8, Kayseri: 6, Antalya: 4, Konya: 2, Eskişehir: 2, Aydın: 1, Balıkesir: 1, Denizli: 1, Kahramanmaraş: 1, Mersin: 1, Samsun: 1, Tekirdağ: 1 ve Trabzon: 1 olarak gerçekleşmiştir.

Yapılan literatür taramasında stratejik girişimcilik ve bilgi yönetimi performansının ölçülmesi ve değerlendirilmesine yönelik araştırmaların işletmelerin üst düzey yöneticilerine yönelik anketler ile yapıldığı görülmüştür. Bu nedenle araştırmanın evrenini Bilişim 500 Araştırmasında sıralamaya giren şirketlerin yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırma şirket yöneticileriyle yapılması nedeniyle gönüllü olarak cevap veren ve ulaşılabilen herkesin katıldığı, kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Altunışık vd., 2012: 142). Şirketlerin adres, telefon ve elektronik posta adreslerinin değişmesi ve bazılarının isimlerinin açıklanmaması nedeniyle 61 şirkete ulaşılamamıştır. Geriye kalan 439 şirketin tamamına elektronik posta yoluyla araştırma hakkında bilgi verilmiş olup, araştırmaya gönüllü olarak 47 şirket katılmıştır. Katılımın yetersiz olması nedeniyle bilişim şirketlerinin yoğun olarak bulunduğu dört (4) büyükşehirde (İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa’da) anketörler aracılığıyla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Üç aylık bir çalışma sonucunda toplam 198 şirket gönüllü olarak araştırmaya katılmıştır. Katılımcıların doldurmuş olduğu ölçek formları incelendiğinde, 44 formda eksikler ve yönetici pozisyonunda çalışmayanlar tarafından doldurulduğu tespit edildiği için analizler 154 form üzerinden yapılmıştır.

4.2. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada stratejik girişimcilik için Kimuli’nin (2011) geliştirdiği, bilgi yönetim performansı için Orr ve Persson (2003) ve Shannak’ın (2009) performans göstergelerine bağlı kalınarak geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Stratejik girişimcilik ölçeği 15 ifadeden oluşan 4 boyutlu bir ölçektir. Söz konusu boyutlardan; girişimci zihniyet 4, girişimci liderlik 3, girişimci kültür 4 ve kaynakların stratejik yönetimi 4 ifade ile ölçülmektedir. Bilgi yönetimi performansı ölçeği ise 25 ifadeden oluşan 3 boyutlu bir ölçektir. Söz konusu boyutlardan; enformasyon teknolojisi performansı 9, süreç performansı 10 ve çalışan performansı 6 ifade ile ölçülmektedir.

Araştırmada demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, medeni durum, pozisyon eğitim v.b.) ile ilgili açık uçlu sorular kullanılmıştır. Stratejik girişimcilik ve bilgi yönetimi performansının değerlendirildiği bölümlerde ise yöneticilerin, ifadelerine katılım derecelerini belirlemek için beşli Likert Ölçeği (1= Hiç Katılmıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum aralığında) kullanılmıştır.

5. Bulgular

5.1. Demografik Özellikler

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		n	%			n	%
Cinsiyet	Erkek	103	66,9	Şirketteki pozisyonunuz	Şirket sahibi/ortağı	28	18,2
	Kadın	51	33,1		Şirket müdürü	24	15,6
Medeni durum	Evli	99	64,3	Müdür yardımcısı	22	14,3	
	Bekâr	55	35,7	Departman/bölüm müdürü	80	51,9	
Yaş	18-25 yaş arası	13	8,4	Bu şirkette kaç yıldır çalışıyorsunuz	0-2 yıl arası	30	19,5
	26-30 yaş arası	30	19,5		3-5 yıl arası	41	26,6
	31- 40 yaş arası	64	41,6		6-10 yıl arası	48	31,2
	41-50 yaş arası	34	22,1		11-15 yıl arası	13	8,4
	51 ve daha fazla yaş	13	8,4		16 yıl ve üzeri	22	14,3
Eğitim durumu	Lise	13	8,5	Mesleki tecrübe yılı	0-2 yıl arası	10	6,5
	Önlisans	18	11,7		3-5 yıl arası	26	16,9
	Lisans	83	53,9		6-10 yıl arası	35	22,7
	Yüksek lisans	35	22,7		11-15 yıl arası	30	19,5
	Doktora	5	3,2		16 yıl ve üzeri	53	34,4

Araştırmaya katılanların demografik özellikleri tablo 1’de özetlenmiştir. Araştırma grubunun %66,9’u erkek, %64,3’ü evli, %83,2’si 26-50 yaş aralığındadır. Araştırma grubunun eğitim durumları değerlendirildiğinde; en fazla lisans mezunlarından oluştuğu, 1/3’ten fazlasının ise lisans üstü eğitim aldığı görülmektedir. Araştırma grubunun eğitim düzeyinin yüksek olduğu ve lisans ve lisans üstü eğitim alanların toplamın %79,8’ini oluşturduğu bulunmuştur. Bu bulguda, sektör özelliğinin belirleyici olduğu düşünülmektedir.

Araştırma grubunun çalışma durumları değerlendirildiğinde ise, en büyük kesimin (%51,9) fonksiyonel bölüm müdürlerinden oluştuğu; %53,9’unun 6 yıl ve üzeri buldukları işletmede çalışmaktadır ve %53,9’unun 11 yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip oldukları bulunmuştur.. Bu veriler ışığında bilişim sektörünün bilgi yoğun yapısı nedeniyle eğitim ve tecrübenin önemli olduğu söylenebilir

5.2. Faktör ve Güvenilirlik Analizi

Araştırmada kullanılan ölçeklerin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi yapılırken genel olarak, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi olarak iki teknik kullanılmaktadır. Açıklayıcı faktör analizi, değişkenler arasındaki ilişkiler incelenerek birkaç faktör altında toplanmasına yönelik bir işlemdir. Genellikle yeni oluşturulmuş ölçeklerde kullanılmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi, daha önceden belirlenmiş, literatürde kullanılmış faktör yapılarını uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılmaktadır (Özdamar, 2016: 231). Güvenilirliğin hesaplanmasında yaygın olarak Cronbach Alfa Katsayısı kullanılmaktadır (Akgül ve Çevik, 2005: 435).

Stratejik girişimcilik ölçeği geçerli ve güvenilir olduğu yapılan önceki araştırmalarda belirlendiği için geçerliliği örneklemimizde uygun olup olmadığı doğrulayıcı faktör analizi ve güvenilirliğin belirlenmesi için Cronbach Alpha Katsayısı ile değerlendirilmiştir. Stratejik Girişimcilik ölçeğinin 15 maddesinden 1 maddesinin (regresyon faktör yükü <0,50) olduğu için elenerek kalan 14 maddesi ile yapılan faktör analizinde model test değerleri χ^2 (88,868), df (67,020), χ^2/df (1,326) bulunduğundan DFA’ nın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Uyum indeks değerleri GFI (.924), CFI (.959), RMSEA (.046) ve SRMR (.0609) kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu için stratejik girişimcilik ölçeği dört boyutlu olarak kullanılabilir olduğu anlaşılmıştır. Stratejik girişimcilik ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı 0,821 bulunmuş olup, ölçeğin güvenilirlik seviyesi “yüksek güvenilirlik” düzeyindedir (Tablo 2).

Tablo 2. Stratejik Girişimcilik Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirlik Sonuçları

Ölçek	χ^2	df	χ^2/df	GFI	CFI	RMSEA	SRMR	Cronbach Alpha
Stratejik Girişimcilik	88,868	67,020	1,326	,924	,959	,046	,0609	0,821

Bilgi yönetim performansı Orr ve Persson (2003) ve Shannak’ın (2009) performans göstergelerine bağlı kalınarak geliştirilen ölçek kullanıldığı için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinden önce örnekleme yeterliliği KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri (0,907) olarak hesaplanmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu için Bartlett Küresellik Testi (Bartlett Test of Sphericity) ($p=0,000$; $p < 0,05$) yapılmıştır (Akgül & Çevik, 2005: 428). Bu sonuçlara göre elde edilen verilerin faktör analizine mükemmel düzeyde uygun olduğu belirlenmiştir. Yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda bilgi yönetimi performansı ölçeği 3 faktör altında 25 ifadeden oluşmaktadır. 25 ifadenin; 9’u “Enformasyon Teknolojisi Performansı”, 10’u “Süreç Performansı”, 6’sı “Çalışan Performansı”, boyutlarını oluşturmuştur. Açıklayıcılık oranları ise enformasyon teknolojisi performansı %41,020, süreç performansı %12,214, çalışan performansı %7,108 olmak üzere toplamda %60,342 oranına ulaşmıştır. Bilgi yönetim performansı ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı 0,938 bulunmuş olup, ölçeğin güvenilirlik seviyesi “yüksek güvenilirlik” düzeyindedir (Tablo 3).

Tablo 3. Bilgi Yönetimi performansı faktör analizi özet tablosu

	İfadeler	F. Yüğü	Açık.%
Süreç Performansı	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, müşterilere daha fazla zaman ayrılmasında etkili olmuştur.	,784	12,214
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanmasıyla bilgiye ulaşım daha da kolaylaştığından, müşterilere cevap verme süresi kısalmıştır.	,739	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, yapılan işlerde kullanılan bilginin kalitesini sürekli arttırmaktadır.	,679	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, müşterilerin isteklerine verilen cevapların sayısını arttırmıştır.	,643	
	İşletmede bilgi yönetimi ile birlikte kurulan bilgi sistemleri ve bilgi ağları çalışanların iletişim sayısını her geçen gün arttırmaktadır.	,632	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, müşteri memnuniyetini arttırmıştır.	,631	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanmasıyla birlikte müşteri sayısında artış olmuştur.	,612	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, çalışanların bilgiyi kullanma konusundaki etkinliklerini arttırmıştır.	,589	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, çalışanların işlerinde bilgiyi daha fazla kullanmalarını sağlamaktadır.	,576	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması faaliyetlerle ilgili bilgilere erişimi kolaylaştırarak yaratılan katma değer oranını arttırmıştır.	,503	

Çalışan Performansı	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, çalışanların iş performanslarını her geçen gün arttırmaktadır.	,804	7,108
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması iş süreçlerini daha da kolaylaştırdığından çalışanların yaptıkları işlerle ilgili memnuniyet düzeyini arttırmıştır.	,792	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, çalışanların bilgi sistemlerine ilişkin uzmanlık düzeylerini arttırmıştır.	,771	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, uzman çalışanların faaliyetlere daha çok katılımını teşvik etmiştir.	,753	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, çalışanların geçen dönemlere göre işlerinden daha çok tatmin olmalarını sağlamıştır.	,642	
	İşletmede bilgi yönetimi uygulanması, geçen dönemlere göre işten ayrılanların sayısının azalmasını sağlamıştır.	,608	
Enformasyon Teknolojisi	İşletmenin internet sitesinde mevcut durumdaki sistemler ve arama motorları kolayca kullanılabilirliktedir.	,811	41,020
	İşletmenin Twitter ve Facebook gibi sanal topluluklarındaki üyeler, en iyi uygulamalar gibi faaliyetlere önemli katkılarda bulunmaktadır.	,807	
	İşletmenin Twitter ve Facebook gibi sanal topluluklarındaki üye sayısı rakiplerine göre yüksektir.	,799	
	İşletmenin internet sitesinde, üretilen ürün ve hizmetlere ilişkin sorgulamalar için çeşitli kılavuzlar mevcuttur.	,783	
	İşletmenin internet sitesinde sunmuş olduğu uygulamaları indirenlerin sayısı giderek artmaktadır.	,774	
	İşletmenin internet sitesinde arama fonksiyonu ile yapılan tıklanmaların sayısı geçen döneme göre artış göstermiştir.	,768	
	İşletmenin Twitter ve Facebook gibi sanal toplulukları, üretilen ürün ve hizmetler konusundaki bilgilerin etkin biçimde paylaşımını sağlamaktadır.	,759	
	İşletmenin internet sitesindeki bilgiler, şirket çalışanları için yararlı içerikler taşımaktadır.	,739	
	İşletmenin internet sitesinde mevcut durumdaki sistemler, kullanıcı ihtiyaçlarına önemli ölçüde cevap vermektedir.	,738	
	Toplam		

KMO =0,907, Barlett's küresellik testleri ($p=0,000$; $p < 0,05$) ve Cronbach Alpha=0,938

5.3. Korelasyon Analizi

Stratejik girişimcilik ve alt boyutlarının bilgi yönetimi performansı ve alt boyutları arasındaki ilişkinin yönü ve gücünü belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır (Bayram, 2012: 179). Korelasyon analizine göre; stratejik girişimcilik ve alt boyutları ile bilgi yönetimi performansı ve alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Stratejik Girişimcilik Ölçeği ile Bilgi Yönetimi Performansı Ölçeği Korelasyon Analizi

	Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Bilgi Yönetimi Performansı	1								
2	Süreç Performansı	,894**	1							
3	Çalışan Performansı	,912**	,852**	1						
4	Enfor. Teknolojisi Performansı	,874**	,615**	,641**	1					
5	Stratejik Girişimcilik	,781**	,798**	,701**	,624**	1				
6	Girişimci Kültür	,419**	,444**	,313**	,372**	,691**	1			
7	Girişimci Liderlik	,505**	,437**	,459**	,452**	,713**	,427**	1		
8	Girişimci Zihniyet	,801**	,878**	,780**	,552**	,787**	,368**	,402**	1	
9	Kaynakların Stratejik Yönetimi	,499**	,502**	,431**	,418**	,703**	,288**	,278**	,437**	1

** $p < 0,01$, * $p < 0,05$

5.4. Regresyon Analizi

Stratejik girişimciliğin ve alt boyutlarının bilgi yönetimi performansı ve alt boyutları üzerindeki etkisini ve yönünü belirlemek için regresyon analizi yapılmıştır (İslamoğlu, 2011: 260). Değişkenlere ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 5 ve Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 5. Stratejik Girişimciliğin Bilgi Yönetimi Performansı ve Alt Boyutları Üzerine Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	F	t	P	R	R ²	Adj. R ²
Stratejik Girişimcilik ¹ Bilgi Yönetimi Performansı ²	,968	238,340	15,438	,000**	,781	,611	,608
Stratejik Girişimcilik ¹ Enformasyon Teknolojisi Performansı ²	1,054	96,890	9,843	,000**	,624	,389	,385
Stratejik Girişimcilik ¹ Süreç Performansı ²	,924	265,882	16,306	,000**	,798	,636	,634
Stratejik Girişimcilik ¹ Çalışan Performansı ²	,926	147,200	12,133	,000**	,701	,492	,489

**: p<0,01

¹: Bağımsız değişken²: Bağımlı değişken

Stratejik girişimciliğin bilgi yönetimi performansı üzerine etkisinin değerlendirildiği regresyon modeli, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=238,340, p<0,001). Modele göre iki değişken arasında pozitif yönde bir ilişki olup, stratejik girişimcilikte bir birimlik artışın bilgi yönetim performansını 0,968 birim artırdığı bulunmuştur (B=,968). Bağımlı değişken olan bilgi yönetimi performansını açıklamada stratejik girişimcilik önemli bir faktör olarak bulunmuştur. Regresyon (Beta) katsayısına ilişkin değerler istatistiksel olarak anlamlıdır (t=15,438, p<0,001). Bu modelde stratejik girişimcilik değişkeni, bilgi yönetimi performansındaki değişimin %60,8'ini açıklamaktadır (Adjusted R Square = 0,608). Bu değer istatistiksel olarak anlamlı bir katkı olduğu söylenebilir.

Stratejik girişimciliğin bilgi yönetimi performansı alt boyutlarının üzerindeki etkisinin değerlendirildiği regresyon modelleri, enformasyon teknolojisi performansı için (F=96,890, p<0,001), süreç performansı için (F=265,882, p<0,001), çalışan performansı için (F=147,200, p<0,001) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Modellerde göre değişkenler arasında pozitif yönde bir ilişki olup, stratejik girişimcilikteki artış, enformasyon teknolojisi performansının (B=1,054), süreç performansının (B=,924) ve çalışan performansının (B=,926) artırılmasına olumlu katkı yaptığı tespit edilmiştir. Stratejik girişimcilik ile bilgi yönetimi performansı alt boyutlarının regresyon (Beta) katsayısına ilişkin değerler; enformasyon teknolojisi performansı için (t=9,843, p<0,001), süreç performansı için (t=16,306, p<0,001) ve çalışan performansı için (t=12,133, p<0,001) istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 5).

Tablo 6. Stratejik Girişimciliğin Alt Boyutlarının Bilgi Yönetimi Performansı ve Alt Boyutları Üzerine Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	F	t	P	R	R ²	Adj. R ²
Girişimci Zihniyet ¹ Bilgi Yönetimi Performansı ²	,640	272,711	16,514	,000**	,801	,642	,640
Girişimci Zihniyet ¹ Enformasyon Teknolojisi Performansı ²	,601	66,493	8,154	,000**	,552	,304	,300
Girişimci Zihniyet ¹ Süreç Performansı ²	,655	509,022	22,562	,000**	,878	,770	,769
Girişimci Zihniyet ¹ Çalışan Performansı ²	,663	235,980	15,362	,000**	,780	,608	,606
Girişimci Liderlik ¹ Bilgi Yönetimi Performansı ²	,477	51,944	7,207	,000**	,505	,255	,250
Girişimci Liderlik ¹ Enformasyon Teknolojisi Performansı ²	,583	39,049	6,249	,000**	,452	,204	,199
Girişimci Liderlik ¹ Süreç Performansı ²	,386	35,873	5,989	,000**	,437	,191	,186
Girişimci Liderlik ¹ Çalışan Performansı ²	,462	40,522	6,366	,000**	,459	,210	,205
Girişimci Kültür ¹ Bilgi Yönetimi Performansı ²	,424	32,316	5,685	,000**	,419	,175	,170
Girişimci Kültür ¹ Enformasyon Teknolojisi Performansı ²	,513	24,370	4,937	,000**	,372	,138	,133
Girişimci Kültür ¹ Süreç Performansı ²	,420	37,348	6,111	,000**	,444	,197	,192
Girişimci Kültür ¹ Çalışan Performansı ²	,338	16,549	4,068	,000**	,313	,098	,092
Kaynakların Stratejik Yönetimi ¹ Bilgi Yönetimi Performansı ²	,437	50,491	7,106	,000**	,499	,249	,244
Kaynakların Stratejik Yönetimi ¹ Enformasyon Teknolojisi Performansı ²	,498	32,095	5,665	,000**	,418	,174	,169
Kaynakların Stratejik Yönetimi ¹ Süreç Performansı ²	,411	51,323	7,164	,000**	,502	,252	,248
Kaynakların Stratejik Yönetimi ¹	,401	34,590	5,881	,000**	,431	,185	,180

Bilgi yönetimi performansı üzerine stratejik girişimcilik alt boyutlarından; girişimci zihniyet ($F=272,711$, $p<0,001$), girişimci liderlik ($F=51,944$, $p<0,001$), girişimci kültür ($F=32,316$, $p<0,001$) ve kaynakların stratejik yönetimin ($F=50,491$, $p<0,001$) etkisinin değerlendirildiği regresyon modelleri, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Modellere göre değişkenler arasında pozitif yönde bir ilişki olup, girişimci zihniyet ($B=,640$), girişimci liderlik ($B=,477$), girişimci kültür ($B=,424$) ve kaynakların stratejik yönetimi ($B=,437$) bilgi yönetim performansının artırılmasına olumlu katkı yaptığı tespit edilmiştir. Regresyon (Beta) katsayısına ilişkin değerler; girişimci zihniyet ($t=16,514$, $p<0,001$), girişimci liderlik ($t=7,207$, $p<0,001$), girişimci kültür ($t=5,685$, $p<0,001$) ve kaynakların stratejik yönetimin ($t=7,106$, $p<0,001$) istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 6).

Enformasyon teknolojisi performansı üzerine stratejik girişimcilik alt boyutlarından; girişimci zihniyet ($F=66,493$, $p<0,001$), girişimci liderlik ($F=39,049$, $p<0,001$), girişimci kültür ($F=24,370$, $p<0,001$) ve kaynakların stratejik yönetimin ($F=32,095$, $p<0,001$) etkisinin değerlendirildiği regresyon modelleri, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Modellere göre değişkenler arasında pozitif yönde bir ilişki olup, girişimci zihniyet ($B=,601$), girişimci liderlik ($B=,583$), girişimci kültür ($B=,513$) ve kaynakların stratejik yönetimi ($B=,498$) enformasyon teknolojisi performansının artırılmasına olumlu katkı yaptığı tespit edilmiştir. Regresyon (Beta) katsayısına ilişkin değerler; girişimci zihniyet ($t=8,154$, $p<0,001$), girişimci liderlik ($t=6,249$, $p<0,001$), girişimci kültür ($t=4,937$, $p<0,001$) ve kaynakların stratejik yönetimin ($t=5,665$, $p<0,001$) istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 6).

Süreç performansı üzerine stratejik girişimcilik alt boyutlarından; girişimci zihniyet ($F=509,022$, $p<0,001$), girişimci liderlik ($F=35,873$, $p<0,001$), girişimci kültür ($F=37,348$, $p<0,001$) ve kaynakların stratejik yönetimin ($F=51,323$, $p<0,001$) etkisinin değerlendirildiği regresyon modelleri, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Modellere göre değişkenler arasında pozitif yönde bir ilişki olup, girişimci zihniyet ($B=,655$), girişimci liderlik ($B=,386$), girişimci kültür ($B=,420$) ve kaynakların stratejik yönetimi ($B=,411$) süreç performansının artırılmasına olumlu katkı yaptığı tespit edilmiştir. Regresyon (Beta) katsayısına ilişkin değerler; girişimci zihniyet ($t=22,562$, $p<0,001$), girişimci liderlik ($t=5,989$, $p<0,001$), girişimci kültür ($t=6,111$, $p<0,001$) ve kaynakların stratejik yönetimin ($t=7,164$, $p<0,001$) istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 6).

Çalışan performansı üzerine stratejik girişimcilik alt boyutlarından; girişimci zihniyet ($F=235,980$, $p<0,001$), girişimci liderlik ($F=40,522$, $p<0,001$), girişimci kültür ($F=16,549$, $p<0,001$) ve kaynakların stratejik yönetimin ($F=34,590$, $p<0,001$) etkisinin değerlendirildiği regresyon modelleri, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Modellere göre değişkenler arasında pozitif yönde bir ilişki olup, girişimci zihniyet ($B=,663$), girişimci liderlik ($B=,462$), girişimci kültür ($B=,338$) ve kaynakların stratejik yönetimi ($B=,401$) çalışan performansının artırılmasına olumlu katkı yaptığı tespit edilmiştir. Regresyon (Beta) katsayısına ilişkin değerler; girişimci zihniyet ($t=15,362$, $p<0,001$), girişimci liderlik ($t=6,366$, $p<0,001$), girişimci kültür ($t=4,068$, $p<0,001$) ve kaynakların stratejik yönetimin ($t=5,881$, $p<0,001$) istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 6).

6. Sonuç ve Değerlendirme

Günümüzün küreselleşen, değişen, gelişen, rekabetin ve bilgi bağımlılığının yoğun olduğu iş dünyasında bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler işletmelerin başarıyla yaşamlarını sürdürmelerini zorlaştırmıştır. Böyle bir ortamda hayatta kalmak ve başarılı olmak isteyen işletmelerin, stratejik girişimcilik ilkelerinden yararlanması ve bilgiliyi etkin kullanması ve yönetmesi gerekmektedir. Bu nedenle araştırmada stratejik girişimciliğin bilgi yönetimi performansı üzerine etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın uygulama kısmı bilişim sektöründe faaliyet gösteren şirketler üzerinde yapılmıştır.

Araştırmaya katılan yöneticilerin demografik özellikleri incelendiğinde iki özellik ön plana çıkmaktadır. Katılımcıların eğitim düzeylerinin yüksek olduğu (%79,8'i lisans ve lisans üstü eğitim aldıkları) ve hem alanda (%53,9'u 6 yıl ve üzeri) hem de buldukları işletmelerde (%53,9 11 yıl ve üzeri) uzun süredir çalışmakta oldukları bulunmuştur. Bu veriler ışığında bilişim sektörünün bilgi yoğun yapısı nedeniyle eğitim ve tecrübenin önemli olduğu söylenebilir.

Regresyon analizi ile elde edilen sonuçlar, stratejik girişimciliğin ve alt boyutlarının bilgi yönetimi performansı üzerinde olumlu etkisinin olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçtan hareketle, stratejik girişimciliğin etkili bir şekilde uygulamaya geçirilmesi işletmelerin, uygulamakta olduğu bilgi yönetimine de yardımcı olarak bilgi yönetimi performansına olumlu yönde etki etmektedir. Stratejik girişimcilik alt boyutlarından girişimci zihniyet boyutu bilgi yönetimi performansını ve tüm alt boyutlarında en fazla etkisi olan değişkendir. Bu bağlamda girişimci zihniyete sahip olmak, hem stratejik girişimciliğin başarılı bir şekilde uygulanmasına hem de bilgi yönetimi performansının artırılmasına önemli katkılar yapmaktadır. Girişimci zihniyet, bilgi yönetimi performansını oluşturan boyutlardan en fazla katkıyı çalışan performansına yapmaktadır. Çünkü girişimci zihniyet, işletme çalışanların olaylara yaklaşım biçimine, iş yapış şekillerine, performanslarına, takım halinde çalışabilme becerilerine doğrudan etki etmektedir. Girişimci zihniyete sahip çalışanlar fırsatların yaratılmasına, bu fırsatlardan maksimum değer yaratılmasına ve stratejik avantaj sağlanmasına katkı yapmaktadır. Girişimci zihniyet, çalışanların performanslarını artırmakla birlikte bilgi yönetimi sürecinin ve enformasyon teknolojisinin performansını artırmaktadır. Dolayısıyla stratejik girişimciliği uygulamak ve bilgi yönetimi performansını artırmak isteyen işletmelerin, girişimci zihniyete sahip çalışanları istihdam etmesinde yarar görülmektedir.

Çalışanların girişimci liderler tarafından desteklenmesi, güven ortamının yaratılması, katılımlarının artırılması ve girişimci kültür ortamının yaratılması işletmelerin bilgi yönetimi performansını da artıracaktır. Girişimci kültür ortamında girişimci liderlik uygulamaları, işletmelerin bilgi yönetimi performanslarını artırmaktadır. Girişimci liderlik, çalışan ve enformasyon teknolojisi performansının artırılmasına daha çok katkı yaparken kaynakların stratejik yönetimi ve girişimci odaklı kültür bilgi yönetiminin süreç performansının artırılmasına daha fazla katkı yapmaktadır.

Araştırmanın sonucunda elde edilen stratejik girişimcilik ile bilgi yönetimi performansı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin var olduğu sonucu, araştırma kapsamı sektörel ve bölgesel olarak genişletilmelidir. Bunlara ilaveten gelecekte yapılacak araştırmalarda stratejik girişimciliğin örgüt performansı üzerine etkisinin olup olmadığının da incelenmesi konuya önemli katkılar yapacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgül, A., & Çevik, O. (2005). İstatistiksel Analiz Teknikleri SPSS'te İşletme Yönetimi Uygulamaları, 2. Baskı. Ankara: Emek Ofset.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2012). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı 7. Baskı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Altuntaş, G. (2010). Girişimcilik ve Stratejik Yönetim İlişkisi: Bir Stratejik Girişimcilik Modeli ve IMBK Ulusal - 100 Endeksinde İşlem Gören İşletmeler Üzerinde Testi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi ve Organizasyon Bilim Dalı Doktora Tezi.
- Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management* Vol.17 No.1, 99-120.
- Barutçugil, İ. (2002). Bilgi Yönetimi. İstanbul: Kariyer Yayınları.
- Baykam, H. (2010). Bilgi Toplumunu ve Bilgi Yönetimi. İstanbul: Etap Yayınevi.
- Bayram, N. (2012). Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi 3. Baskı. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Beijerse, R. U. (2000). Knowledge Management in Small and Medium-sized Companies: Knowledge Management for Entrepreneurs. *Journal of Knowledge Management*, 162-179.
- Çalkavur, E. (2013). Öğrenen Organizasyon Yolculuğu. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Davenport, T. H., & Prusak, L. (2001). İş Dünyasında Bilgi Yönetimi; Kuruluşlar Ellerindeki Bilgiyi Nasıl Yönetirler? Çev. Günhan Günay. İstanbul: Rota Yayınları.
- Dilber, C. (2008). Bilişim Teknolojilerinin Bilgi Yönetimi Üzerindeki Etkisi; İstanbulda Bilişim Sektörü Üzerine Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı.
- Djordjevic, B. (2013). Strategic Entrepreneurship: Issues and Challenges. *Mediterranean Journal of Social Sciences* vol.4, no 7, 155-163.
- Erkan, H. (1998). Bilgi Toplumunu ve Ekonomik Gelişme. İzmir: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Eskiler, E. (2009). Bilgi Yönetimi ve Pazar Odaklılık İle Pazarlama Yeniliği Arasındaki İlişkiyi Ölçmeye Yönelik Mobilya Sektöründe Bir Araştırma. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Pazarlama Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Fırat, E. (2007). Şirketlerin Ömrü Daha da Kısılacak mı? *Capital Dergisi*.
- Gold, A. H., Malhotra, A., & Segars, A. H. (2001). Knowledge management: An organizational capabilities perspective. *Journal of Management Information Systems*, Vol. 18, No:1, 185-214.
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., Camp, S. M., & Sexton, D. L. (2001). Strategic Entrepreneurship: Integrating Entrepreneurial and Strategic Management Perspectives. *Strategic Management Journal*, 1-16.
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., Camp, S. M., & Sexton, D. L. (2001). Strategic Entrepreneurship: Entrepreneurial Strategies For Wealth Creation. *Journal Strategic Management*, 22 , 479-491.
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., Sirmon, D. G., & Tharms, C. A. (2011). Strategic Entrepreneurship: Creating Value for Individuals, Organization and Society. *Academy of Management Executive*, 56-75.
- Ireland, R. D., & Webb, J. W. (2007). Strategic Entrepreneurship: Creating Competitive Advantage Through Streams of Innovation. *Business Horizons*, 49-59.
- Ireland, R. D., Hitt, M. A., & Sirmon, D. G. (2003). A Model of Strategic Entrepreneurship: The Construct and its Dimensions. *Journal of Management*, 963-989.
- Ireland, R. D., Hitt, M. A., Camp, S. M., & Sexton, D. L. (2001). Integrating Entrepreneurship and Strategic Management Actions to Create Firm Wealth. *The Academy of Management*, 49-63.
- İslamoğlu, A. H. (2011). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ketchen, D. J., Ireland, R. D., & Snow, C. C. (2007). Strategic Entrepreneurship, Collaborative Innovation, And Wealth Creation. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 1: Published online in Wiley InterScience (www.interscience.wiley.com). DOI: 10.1002/sej.20, 371-385.
- Kimuli, S. N. (2011). Strategic Entrepreneurship and Performance of Selected Private Secondary Schools in Wakiso District. Dissertation Submitted to Makerere University Business School in Partial Fulfilment of the Requirements for the Award of the Degree of Masters of Science in Entrepreneurship of Makerere University.
- Koza, M. (2008). Bilgi Yönetimi (Bilgiyi Doğru Kullanmak). İstanbul: Kum Saati Yayınları.
- Lee, Y. C., & Lee, S. K. (2007). Capabilities, Processes, and Performance of Knowledge Management: A Structural Approach. *Human Factors and Ergonomics in Manufacturing*, Vol 17(1), 21-41.
- Luke, B. (2009). Strategic Entrepreneurship in New Zealand'a State-Owned Enterprises: Underlying Elements and Financial Implications. Yeni Zellanda: Auckland University of Technology in Fulfilment of the Requirements for the Doctor of Philosophy (PhD).
- Melville, N., Kraemer, K., & Gurbaxani, V. (2004). REview: Information Technology and Organizational Performance: An Integrative Model of it Business Value. *Mis Quarterly* Vol.28, No.2, 263-322.
- Mills, M. A., & Smith, T. A. (2011). Knowledge management and organizational performance: a decomposed view. *Journal of Knowledge Management*, V.15, Iss1, 156-157.
- Müdürrisoğlu, A. (2012). Bilgi Yönetimi Teknolojilerinin ve Tekniklerinin Kullanım ve Etkinliğinin Değerlendirilmesi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Nonaka, I. (1999). Bilgi Yaratan Şirket. H. B. Review içinde, Bilgi Yönetimi çeviren Gündüz Bulut (s. 29-50). İstanbul: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası.
- O'dell, C., Jr. & Essaiades, N. (2003). Ne Bildiğimizi Bir Bilsedydik çeviren Günhan Günay. Dışbank Kitapları.
- Orr, E., & Persson, M. (2003). Performance Indicators for Measuring Performance of Activities in Knowledge Management Projects, master thesis. School of Economics and Commercial Law University of Gothenburg Department of Informatics.
- Ok, K. (2012). Bilgi ve Bilgi Yönetimine Giriş. S. Gülseçen içinde, Bilgi ve Bilginin Yönetimi (s. 19-36). İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Öğüt, A. (2012). Bilgi Çağında Yönetim. Ankara: Nobel Yayınları.
- Öncer, A. Z. (2016). Girişimci Liderlik. M. L. Yıldız içinde, Liderlik çalışmaları 2. Baskı (s. 249-267). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Özdamar, K. (2016). Eğitim, Sağlık ve Davranış Bilimlerinde Ölçek ve Test Geliştirme Yapısal Eşitlik Modellemesi IBM SPSS, IBM SPSS AMOS ve MINITAB Uygulamalı. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Özdemir, A. (2006). Bilgi Yönetimi ve Kuramsal Yaklaşım: Çorlu ilçesi Kamu ve Özel Arşivleri İle Bilgi Merkezleri Üzerine Bir Çalışma. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Renko, M., Tarabisby, A. E., Carsrud, A. L., & Brönback, M. (2015). Understanding and Measuring Entrepreneurial Leadership Style. Journal of Small Business Management, 54-74.
- Rensburg, D. J. (2013). Is Strategic Entrepreneurship a Pleonasm? Journal of Management and Strategy Vol. 4, No;1, 15-27.
- Sağsan, M., & Yücel, R. (2010). Bir Disiplin Olarak Bilgi Yönetimi ve Eğitimi. M. Sağsan içinde, Bilgi Yönetimi Disiplini ve Uygulamaları (Kamu Kurumlarından Örneklerle) Derleyen Mustafa Sağsan (s. 13-34). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Schiama, G. (2012). Managing knowledge for business performance improvement. Journal of Knowledge Management, Vol. 16 Iss.4, 515-522.
- Seelig, T. (2013). İnovasyon "Girişimcilik Üzerine Yaratıcı Çalışmalar". İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
- Sekman, M. (2012). Kesintisiz Öğrenme. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Shannak, R. O. (2009). Measuring Knowledge Management Performance. European Journal of Scientific Research Vol.35 No.2, 242-253.
- Şeşen, H. (2014). Örgüt Kültürü. Ü. Sığı, & S. Gürbüz içinde, Örgütsel Davranış 2. Baskı (s. 596-632). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Tiwana, A. (2003). Bilginin Yönetimi çeviren Elif Özsayar. Dışbank Kitapları.
- Toffler, A., & Toffler, H. (1994). Yeni Bir Uygarlık Yaratmak çeviren Zülfü Dicleli. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Uzun, H. (2006). Bilgi Yönetimi ve Türk Telekom A.Ş.'de Yöneticilerin Algularına Yönelik Bir Uygulama. Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Ülgen, H., & Mirze, S. K. (2013). İşletmelerde Stratejik Yönetim. İstanbul: Beta.
- Webb, J. W., Ketchen, D. J., & Ireland, R. D. (2010). Strategic Entrepreneurship Within Family-Controlled Firms: Opportunities and Challenges. Journal of Family Business Strategy, 67-77.
- Yalçınkaya, İ. (2012). Bilgi Yönetiminin Örgütsel Etkileri. S. Gülseçen içinde, Bilgi ve Bilginin Yönetimi (s. 37-48). İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Yeniçeri, Ö., & İnce, M. (2005). Bilgi Yönetim Stratejileri ve Girişimcilik. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Zaim, H. (2005). Bilginin Artan Önemi ve Bilgi Yönetimi. İstanbul: İşaret Yayınları.
- Zaim, H. (2010). Bilgi Yönetiminin Alt Yapısı ve Bilgi Yönetimi Performansı:Türkiye'de Bir Saha Çalışması. Sosyal Siyaset Konferansları Sayı:59, 51-67.